

## NOTĂ INFORMATIVĂ

### la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

#### **1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului**

Proiectul este elaborat și promovat de Ministerul Economiei și Infrastructurii suportul Consiliului Economic pe lângă Prim ministru și a donatorilor internaționali din domeniul acordării asistenței în dezvoltarea economică.

#### **2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite**

Proiectul este propus în contextul crizei pandemice COVID-19 și a necesității identificării unor noi rezerve de creștere a activității economice și comerciale în Republica Moldova, precum și pentru facilitarea interacțiunii la distanță între Guvern, comunitatea de afaceri și consumatori. Restricțiile și limitările în deplasare, comunicare și interacțiune impuse de pandemia COVID-19 transformă procesele, procedurile și obișnuințele oamenilor și a business-ului.

Cea mai mare transformare are loc în domeniul IT, comerțului electronic și, în general, transformării tehnologice a proceselor și procedurilor, cu “mutarea” acestora în spațiul virtual. Se atestă un salt al utilizării instrumentelor și a procedurilor electronice (cum ar fi, de exemplu, semnătura electronică), precum și înlocuirea evenimentelor și întâlnirilor tradiționale cu cele online.

Propunerile actuale sunt dezvoltate în contextul „Foii de parcurs pentru impulsionearea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic”, aprobată de Ministerul Economiei și Infrastructurii la 27 iulie 2020, în care se prevede:

- La pct. 5 acțiunea de ”Analiza constrângerilor și inițierea măsurilor pentru facilitarea implementării serviciilor de înregistrare la distanță a afacerilor, inclusiv a modificărilor în statutul de înregistrare și de lichidare a afacerilor ”. Acțiunea este condiționată de faptul că înregistrarea afacerilor și simplificarea procedurilor conexe cu acest serviciu sunt cruciale în dezvoltarea mediului de afaceri și atragerea investițiilor străine. Există un potențial enorm și o necesitate stringentă de digitizare deplină în acest sens, în special accentuată de criza pandemică.
- La pct.6 acțiunea de „elaborarea măsurilor de excludere a procedurii implicite de eliberare a deciziilor, certificatelor, extraselor, actelor permissive pe suport de hârtie, în rezultatul prestării serviciilor publice administrative”. Autoritățile publice au toate resursele tehnologice și suport legal pentru eliberarea actelor permissive și deciziilor rezultate din prestarea serviciilor publice administrative doar în format electronic, care pot fi accesate oricând și de oricine, iar solicitarea acestora pe suport pe hârtie ar fi justificat doar în anumite cazuri, când acestea ar putea fi solicitate de instituții străine. Mai mult ca atât, această practică, aplicată pe perioada de carantină pandemică, a reprezentat o constrângere pentru comunitatea de afaceri.
- La pct. 9 acțiunea ” Elaborarea și promovarea amendamentelor la legislația privind protecția datelor cu caracter personal”. Anumite norme din Legea 133/2011 sunt apreciate ca depășite și nu se mai aplică în statele membre UE, fiind înlocuite prin Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR). Necesitatea digitalizării mai multor procese și dezvoltarea comerțului electronic este stringentă. Prin urmare, este imperativ de operat modificări urgente la cadrul legal existent în vederea excluderii blocajelor în dezvoltarea afacerilor, care nu există în cadrul legal UE nou (GDPR).
- La pct.4.1. acțiunea ”Identificarea măsurilor de identificare la distanță, alternative utilizării semnăturii electronice avansate calificate și de promovare a acceptării și utilizării semnăturilor

electronice (simple, avansate necalificate sau avansate calificate) pentru autentificarea și interacțiunea la distanță”, inclusiv în contextul raporturilor de muncă. Astfel, deși documentele semnate cu semnătura electronică avansată calificată au valoare juridică ca și documente pe suport de hârtie, semnate cu semnătura olografă, în marea majoritate a raporturilor de muncă (excepție constituie munca la distanță), nu se acceptă astfel de document, fiind cerută prezența fizică, identificarea persoanei la fața locului și perfectarea documentelor doar în formă scrisă cu aplicarea doar a semnăturii olografe. Astfel nu este valorificat potențialul enorm de eficientizare a interacțiunilor dintre angajatori și (potențiali) salariați, iar în contextul pandemiei, aceasta poate duce și la constrângeri serioase pentru activitatea de întreprinzător.

În urma examinării practicilor actuale și a prevederilor cadrului legislativ se constată mai multe aspecte fundamentale în privința circulației documentelor în format electronic:

- Cu toate că de mai mulți ani în Moldova este reglementat documentul electronic și semnătura electronică, fiind acestea echivalente cu documentul pe hârtie și semnătura olografă, în prezent trebuie să constatăm că documentul electronic este utilizat foarte puțin. Continuă să persiste practici în care autoritățile nu acceptă documente electronice, nu operează cu dosare electronice și nu emit documente și acte în format de documente electronice, cu toate că marea majoritatea dețin semnături electronice și mijloace de comunicare electronică corespunzătoare. Dezvoltarea tehnologică în prezent permite în mod destul de accesibil nu doar utilizarea pe larg a documentelor electronice dar și întâietatea acestora în raport cu cele pe hârtie.
- Procesul de înregistrare de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali rămâne a fi unul tradițional și standard, depășit de timp, care implică interacțiunea directă și personală între reprezentanții business-ului și reprezentanții Departamentelor înregistrare și licențiere a unităților de drept din cadrul Agenției Servicii Publice, dar și cu alte autorități și instituții în acest scop.
- Chiar și soluțiile actuale disponibile solicitanților (cum ar fi, de exemplu, solicitarea extrasului din Registrul de Stat online) implică o vizită la Agenția Servicii Publice în scopul ridicării extrasului pe suport de hârtie, iar posibilitatea emiterii unui extras în forma electronică semnat cu semnătura electronică nefiind, în genere, prevăzută de către legislația Republicii Moldova.
- Mare parte din fluxul de documente în cadrul autorităților publice și între autorități nu este digitalizat. Pentru a garanta ca autoritățile și instituțiile publice să emită acte și documente primordial în format electronic, este necesar ca marea parte a fluxului de documente să fie digitalizat. Pentru atingerea acestui scop se impune ca autoritatea în cauză să recepționeze (la maxim posibil) în format electronic cereri și documente, să opereze pe intern cu documente în format electronic precum și în raport cu alte autorități/instituții implicate în proces, și, nu în ultimul rând să lucreze cu dosare electronice și arhivă electronică.
- În aceste scopuri se impune amplificarea utilizării semnăturii electronice între autorități și instituții publice, pe de altă parte facilitarea obținerii și utilizării semnăturii electronice de către persoane fizice și juridice de drept privat.
- Implicit este important de a delimita mai clar documentele care pot circula doar cu semnătură electronică de documentele în format electronic care nu necesită această semnătură (copii scanate ale documentelor oficiale, orice alte documente/formulare care nu necesită semnătură olografă sau pot fi semnate ulterior, etc.), cu scopul ca ultimele să fie utilizate pe scară cât mai largă.
- În prezent, procesul de obținerea a semnăturii electronice nu admite posibilitatea solicitării sau obținerii semnăturii electronice prin intermediul altor instituții decât a prestatorilor serviciilor de certificare.
- De asemenea, nu este posibilă obținerea semnăturii electronice peste hotare sau de la distanță, ceea ce reduce considerabil aria de utilizare a semnăturii electronice de către cetățenii Republicii Moldova care se află peste hotarele țării.

- În raport cu cadrul legislativ existent este important nu doar de a completa legile orizontale cu prevederi în privința documentelor în format electronic și regimul acestora, dar și de a depista și elimina prevederi care constrâng autoritățile să folosească doar documente pe purtător de hîrtie, doar modalități tradiționale de comunicare (ex. poșta convențională) și nu admit utilizarea unei varietăți mai mari de căi de comunicare.
- În Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, la capitolul noțiunii de consimțământ și a obligației de înregistrare și autorizare în calitate de operatori de date, este stabilit un regim juridic excesiv de protecție, simulând în mare parte regimul juridic al informației atribuite la secret de stat. Astfel, în interpretarea și practica Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, consimțământul scris era/este interpretată exclusiv ca fiind cel oferit olograf iar consimțământul electronic, este cel care este oferit prin semnătura electronică (cu certificat calificat sau calificat avansat). Prin urmare, este imperativ de operat modificări la cadrul legal existent și în special:
  - a) Adaptarea noțiunii de consimțământ și expunerea acestuia în conformitate cu noțiunea stabilită de Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR);
  - b) Excluderea notificării privind înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal, în conformitate cu Regulamentul General privind Protecția Datelor cu Caracter Personal care este exclusă dacă nu interzică în toate cele 28 de țări ale Uniunii Europene din 25 mai 2018.
- Raporturile fizice limitate între angajatori și salariați în perioada pandemiei, a demonstrat caracterul rigid al normelor Codului muncii și imposibilitatea angajatorilor de a adapta raporturile de muncă cu salariații într-un mod flexibil și rapid. Necesitatea respectării unui șir de formalități pentru încheierea, modificarea și/sau finalizarea raporturilor de muncă, în condițiile actuale poartă risc sporit pentru sănătatea angajatorilor și salariaților. Același risc îl generează informarea/aducerea la cunoștință salariatului a informațiilor ce îl vizează ”sub semnătură”. Aceste riscuri de sănătate, precum și costurile aferente deplasărilor angajatorilor/salariaților pot fi diminuate odată ce este posibilitatea utilizării semnăturii electronice, iar confirmarea recepționării informației poate fi făcută prin orice metode, nu doar ”sub semnătura” olografă.

Proiectul are obiectivul de revizuire a modului de reglementare a proceselor de interacțiune existente în cadrul legislativ orizontal actual, cu mutarea accentelor de la interacțiunile tradiționale (pe hîrtie) la cele prin mijloace de comunicare electronică și, corespunzător, valorificarea la maxim a rezultatelor actuale ale dezvoltării tehnologice.

### ***3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene***

În realizarea acțiunilor nr.4.1, nr.5 și nr.6 din Foaia de parcurs pentru impulsivarea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic, proiectul nu are scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Însă poate fi remarcat că în partea ce ține de legislația din domeniul:

- implementării serviciilor de înregistrare la distanță a afacerilor, inclusiv a modificărilor în statutul de înregistrare și de lichidare a afacerilor, a fost consultată legislația și practica țărilor europene, inclusiv și a României.
- documentului electronic și semnăturii electronice se propun prevederi care au menirea facilitării circulației documentelor electronice în spațiu comun cu Uniunea Europeană prin recunoașterea, în virtutea legii, a prestatorilor de servicii de certificare notificați Comisiei Europene și incluși în lista sistemelor de identificare electronică publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

În ceea ce ține de realizarea acțiunii nr.9 din Foaia de parcurs, modificările propuse prin proiect corespund în totalitate prevederile Regulamentului General privind Protecția Datelor (GDPR):

- noțiunea de consimțământ, este expusă expres conform prevederilor art. 4 subpunctul 11 din GDPR;
- propunerea de anulare a procedurii de înregistrare și autorizare în calitate de operator de date cu caracter personal, în totalitate coincide cu raționamentul (89) din GDPR care prescrie că obligații de notificare generală nediferențiată ar trebui să fie abrogate și înlocuite cu proceduri și mecanisme eficiente care să pună accentul, în schimb, pe acele tipuri de operațiuni de prelucrare susceptibile să genereze un risc ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice prin însăși natura lor, prin domeniul lor de aplicare, prin contextul și prin scopurile lor.

Celelalte modificări propuse în cadrul acțiunii nr. 9, au drept scop remanierea tehnică acelor prevederi care au fost incluse în legislația de profil eronat, în legătură cu noțiunea de consimțământ și procedura de înregistrare și autorizare în calitate de operator de date cu caracter personal.

#### ***4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi***

**În Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 :**

În ceea ce privește cerința de forma a actului de constituire al unei persoane juridice, atât Codul Civil cât și legislația specială (de exemplu, Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată) prevăd condiția obligatorie de formă pentru un astfel de document, și anume forma autentică. Luând în considerare această cerință, registratorii de stat din cadrul Agenției Servicii Publice au obligația să autentifice actul de constituire, precum și actele adiționale la acesta care conțin modificările aprobate de asociații / acționarii unei persoane juridice.

În contextul dat, activitatea registratorului de stat este asimilată activității notariale reglementate de prevederile Legii nr. 246/2018 privind procedura notarială, procesul de autentificare a actului de constituire fiind guvernat de regulile de întocmire și autentificare a actelor juridice. Astfel, în cadrul procesului de autentificare a actului de constituire, registratorul de stat este obligat să stabilească identitatea participanților la procedura de întocmire a actului notarial (procedura care se face în baza prezentării fizice a actelor de identitate, art. 12 din Legea 246/2018), precum și să asigure semnarea actului notarial de către părți în fața registratorului (art. 15 din Legea 246/2018).

Proiectul propune abrogarea necesității autentificării actului de constituire, împreună cu excluderea competențelor respective din lista competențelor registratorilor de stat. Soluția propusă va exclude necesitatea respectării regulilor notariale în procesul înregistrării de stat a persoanelor juridice și, drept urmare, va activa posibilitatea comunicării între solicitantul serviciilor și Agenția, fără prezenta fizică a solicitantului și cu utilizarea semnăturii și a documentelor electronice.

Adițional, soluția propusă va exclude necesitatea redactării actului de constituire al unei persoane juridice de către registratorul de stat, așa cum se întâmplă la moment. În urma implementării modificărilor propuse, responsabilitatea și răspunderea pentru redactarea actului de constituire va fi "transmisă" solicitanților înregistrării – așa cum și ar trebui să fie în sensul legislației civile și corporative, întrucât, actul de constituire este, de fapt, un contract între fondatorii care trebuie să fie negociat, redactat și semnat de aceștia. În acest caz, registratorul va avea doar responsabilitatea să verifice conținutul actului de constituire prin prisma corespunderii acestuia prevederilor legii. În cazul în care, actul propus spre semnare încalcă careva prevederi legale, registratorul să fie în drept să refuze înregistrarea, indicând punctele ce urmează a fi revizuite.

Legea nr. 220/2007 prevede într-un articol separat (art.8) reguli generale privind modalitatea perfectării și prezentării documentelor pentru înregistrarea de stat. Redacția actuală a art. (8) al. (2) nu este suficient de clară, permisivă și explicativă în privința posibilității depunerii documentelor necesare în formatul electronic. Proiectul propune clarificarea acestui proces, precum și introducerea posibilității comunicării deciziilor luate de organul înregistrării de stat pe calea electronică și/sau pe suport de hârtie, la alegerea solicitantului serviciilor respective. Totodată se impune completarea art.8, pentru a separa cererile de alte documente, copii și acte confirmative, care nu necesită să fie semnate (olograf sau electronic), cu scopul de a facilita circulația acestora.

Totodată se completează art.34 în care se obligă organul înregistrării de stat să elibereze actele prioritare în format electronic

#### **La Codul Muncii al Republicii Moldova nr.154/2003:**

Se propune ca angajatorul și salariatul să fie în drept să încheie, să modifice și/sau să înceteze contractul individual de muncă prin schimbul de documente electronice cu utilizarea semnăturii electronice avansate calificate.

Totodată, se propune ca, în toate cazurile în care se prescrie înștiințarea/aducerea la cunoștință a salariatului a unui document/act/fapt, aceasta va avea loc prin orice modalitate care permite confirmarea recepționării, nu doar ” sub semnătură”. Obligativitatea semnăturii olografe presupune riscuri aferente contactului fizic între persoane. Ca impact aceasta ar reduce nu doar riscurile aferente contactelor fizice pe perioada pandemiei, dar ar reduce și costurile salariatului/angajatorului ce țin de deplasări aferente semnării acestor acte.

#### **La Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018:**

S-a constatat necesitatea de completări pe tot parcursul Codului, odată ce acesta operează în majoritatea cazurilor doar cu noțiuni de poștă convențională, semnătură olografă, document pe hârtie etc. și nu conține specificații în privința semnăturii electronice, documentului electronic, poștei electronice și altui tip de comunicații la distanță (decît poșta convențională). Codul operează cu sintagma de proceduri sau acte „în scris” (opus la acte sau proceduri verbale) care implicit presupun „în scris” pe purtător de hârtie. Regulile de gestionare a dosarelor administrative se referă doar la dosare pe purtător de hârtie (art.82). Procesele de comunicare oficială, citare, notificarea oficială se efectuează doar prin poștă convențională sau prin documente oficiale prin canale administrative (alte autorități sau canale diplomatice).

În același timp, Codul operează doar cu o singură tip de act de împuternicire (pentru reprezentare) – procura autentificată notarial, deși în legislația din domeniul documentului electronic se reglementează „împuternicirea de reprezentare în baza semnăturii electronice”, ca și alternativă la procura autentificată notarial. Astfel au fost propuse completări și modificări la art. art.28, 46, 49, 75, 82, 83, 97, 98, 108, 119, 120, 121, 129, 154 și 154, la fel Codul a fost completat cu articolul 110<sup>1</sup> în care se reglementează procedura de notificare prin poștă electronică sau prin mijloace de comunicare electronice.

#### **În Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98/2012 și Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006:**

S-a inclus obligația autorităților publice centrale și locale de a utiliza semnătura electronică și documentul electronic, de a face uz de mijloacele de comunicare electronică în desfășurarea procedurii administrative, în procesul de comunicare cu persoanele vizate și procesul de prestări servicii din competența autorităților în cauză, precum și a ține dosarele administrative prioritare în variantă electronică.

**În Legea cu privire la energia electrică nr.107 din 27.05.2016, Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016, Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007:**

Se prevede obligația furnizorilor (în raport cu consumatorii și utilizatorii) de a utiliza mijloace electronice de comunicare dacă sunt disponibile și funcționale, precum și interdicția să refuze sau să nu dea curs cererilor, petițiilor și adresărilor din motiv că au fost transmise în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice.

**În Legea nr. 241/2007 privind comunicațiile electronice:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date cu caracter personal, se propune excluderea noțiunii de consimțământ la prelucrarea datelor cu caracter personal, pentru a restabili sensul juridic univoc a noțiunii de consimțământ prevăzut de Legea nr. 133/2011.

**La Legea privind achizițiile publice nr.131/2015:**

Se constată că în principiu fluxul de documente electronice în cadrul procesului de achiziții publice este dezvoltat destul de clar în lege și este asigurat prin impunerea utilizării sistemului informațional automatizat Registrul de stat al achizițiilor publice – SIA RSAP (MTender). Pentru a impulsiona complementar utilizarea documentelor în format electronic, se propune de a exclude din art.33 alin.(7) unul din temeiurile care exonerează autoritatea de obligația de a utiliza mijloacele electronice de comunicare, și anume temeiul indicat la lit.(c) – „utilizarea mijloacelor electronice de comunicare ar necesita un echipament de birou specializat care nu este disponibil în general pentru autoritatea contractantă”. Acest temei poate fi invocat în marea majoritate a cazurilor, este unul destul de vag, odată ce nu e clar în primul rând ce înseamnă „echipament de birou specializat”, precum și nu este clar ce presupune „nu este disponibil în general”.

Complementar se impune, prin modificări la art.45 și 65, prioritatea dosarului achiziției publice în format electronic, precum și se indică posibilitatea operatorului economic de a transmite documente care nu necesită să fie semnate electronic, luând în calcul și că numărul de semnături electronice care pot fi aplicate (puse la dispoziția persoanei de către prestator) este limitat în dependență de pachetul ales și plata corespunzătoare. Totodată se completează art.16 cu obligația de a acorda accesul la SIA „RSAP” prin semnarea acordurilor corespunzătoare prioritar în formă electronică, odată ce s-a constatat că în prezent, în practică, operatorii trebuie să facă o vizită la Chișinău pentru a semna în mod obligatoriu pe hârtie contractul de acces.

**În Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011:**

În prezent Legea nr.160/2011 deja este completată cu obligația de a utiliza SIA GEAP în mod exclusiv pentru toate actele permissive din Nomenclator. Totuși, în multe cazuri din practică se cunoaște că solicitantului i se înmânează în final anume copia pe purtător de hârtie a actului permisiv care este generată de SIA GEAP, cu solicitarea de a semna în borderou/registrul corespunzător care atestă recepționarea actului permisiv de solicitant. Pentru a evita astfel de practici se completează la art.6 cu prevederi care ar pune prioritate anume pe formatul electronic al actelor permissive, cu unele excepții, precum și interdicția de a solicita semnătura olografă de la beneficiarul actului permisiv, dacă acest act a fost solicitat și emis în formă electronică.

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date cu caracter personal, se propune excluderea CNPDCP din lista autorităților emitente de acte permissive.

**În Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91/2014:**

Astăzi se impun exigențe foarte riguroase pentru semnătura electronică ca aceasta să fie echivalată cu semnătura olografă și, corespunzător, documentul analog pe purtător de hârtie, ceea ce îngreunează dezvoltarea fluxului de acte/documente în format electronic. În același timp în Legea nr.91/2014

există o incoerență în abordare, pe de o parte legea admite ca părțile să se înțeleagă în privința tipului de semnătură electronică acceptabilă pe documente (la art.13), din altă perspectivă totuși admite echivalența cu semnătura olografă doar a semnăturilor electronice avansate calificate. Totodată, nu este clar dacă se admit în circulație alte semnături avansate calificate decât cele create în baza serviciilor prestate de entitățile acreditate în Moldova, deși cercul de prestatori ar putea fi lărgit cel puțin la nivelul Uniunii Europene. Deci pentru a facilita utilizarea mai pe larg a unei varietăți mai mari de semnături electronice (emise în cadrul național și în cadrul altor state), se prevede la art.4 că sub incidența semnăturii avansate calificate intră nu doar prestatorii acreditați conform cadrului național, dar și cei recunoscuți, conform metodelor prevăzute la art.6. Totodată, complementar se indică în art.6 că prestatorii de servicii de certificare acreditați în cadrul UE, se recunosc automat, în virtutea prevederilor legii, luând în calcul mecanismul de notificare deja existent la nivelul UE, prevăzut la art.9 din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE.

Complementar, se propune completarea art.13 pentru a face diferențierea între „documentul electronic” și orice alt înscris/document în format electronic, pentru a facilita în raporturile publice și private posibilitatea circulației legale a unor asemenea înscrisuri sau copii, altele decât documentele electronice (pe care este aplicată semnătura electronică). Completarea este propusă în urma constatării realităților existente, când în scopul informării și confirmării unor informații sau existenței unor acte oficiale nu este necesară semnătura electronică și respectarea rigorilor documentului electronic, în sensul Legii nr.91/2014, fiind suficiente doar unele înscrisuri în format electronic sau unele copii simple scanate ale documentelor oficiale.

De asemenea, proiectul vine să stabilească posibilitatea identificării solicitantului și a semnării cererii de certificare a cheii publice inclusiv de către prestatorul de servicii de înregistrare (scenariu care momentan are loc la obținerea de către cetățeni a semnăturii mobile la oficiile operatorilor de telefonie mobilă).

La fel, proiectul prevede posibilitatea coordonării procedurii de obținere a semnăturii electronice între prestatorul de servicii de certificare și prestatorul de servicii de înregistrare. Acest lucru va permite pe viitor inclusiv identificarea la distanță a solicitantului de semnătură electronică, prin intermediul prestatorilor de servicii de recunoaștere.

În contextul excluderii conținutului subiectului de date cu caracter personal, se propune excluderea viciilor de reglementare privitor la utilizarea conținutului la prelucrarea datelor în calitate de unic temei legal.

#### **În Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998:**

În domeniul înregistrării bunurilor imobile, Legea actuală prevede existența dosarului cadastral electronic, care este constituit în baza documentelor în format electronic cu aplicare semnăturii electronice a registratorului. Totuși, legea nu admite circulația totală a documentelor electronice, se prevede doar scenariul prin care documentele se prezintă pe hârtie, pe care registratorul le scanează, semnează electronic și le include într-un dosar cadastral electronic, și nu este luat în calcul scenariul în care titularii de drepturi sau solicitanții transmit prin mijloace electronice cererea și documentele corespunzătoare. Astfel formarea și gestionarea cu dosare cadastrale electronice este la moment strâns legată de documentele pe hârtie, ceea ce în practică face ca dosarul electronic să nu poată fi real utilizat și să nu fie prioritar. Pentru a putea dezvolta fluxul de documente electronice în acest domeniu, este important de stabilit prioritatea dosarului electronic și de admis expres toate posibilitățile de comunicare și schimb de documente, în special prin mijloace electronice de comunicare. În acest scop au fost operate modificări și completări la art. art. 20, 26, 29, 36.

#### **În Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008:**

Cu scopul de a contracara și preveni practicile autorităților și instituțiilor publice de neacceptare a documentelor electronice și situațiilor în care nu se dă curs la cererile și petițiilor care parvin în formă de document electronic, precum și a asigura utilizarea mijloacelor electronice de comunicare care sunt la dispoziția autorității dar și neonorarea obligației de a emite acte în format electronic, se completează Codul cu un articol suplimentar - articolul 313<sup>7</sup> - excesul de putere în cazul formatului electronic al documentelor. Se propune ca fapta contravențională să fie constatată și examinată de colaboratorii de poliție (art.400).

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date cu caracter personal, se propune racordarea prevederilor ce impun răspunderea contravențională la modificările și completările incluse.

### **În Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal:**

Având în vedere că noțiunea de consimțământ la prelucrarea datelor cu caracter personal era condiționată de caracterul scris (în interpretarea CNPDCP doar olograf) sau electronic conform cerințelor documentului electronic (aplicarea semnăturii electronice avansate sau avansate calificate), acest temei legal era aplicat eronat și asimilat prin suprapunere altor temeuri legale prevăzute de art. 5 alin. (5) din Legea nr. 133/2011 precum: contractul sau acțiunile necesare a fi realizate înainte de încheiere a contractului (antecontractul) dar și a interesului legitim al operatorului de date care rezultă din obligația legală sau din alte drepturi. Conținutul eronat al definiției, a generat aplicarea preponderentă doar a acestui temei legal fără a se ține cont de alte temeuri legale prevăzute de legea cadru, în mai multe cazuri, fiind introdusă expres în conținutul altor acte normative, necesitatea obținerii consimțământului, chiar dacă el nu este valabil sau nu corespunde cu celelalte valențe regăsite la definirea acestuia precum: consimțământul trebuie să fie liber, expres și necondiționat. Prin proiect se propune:

- Substituirea cuprinsului consimțământului actual cu forma prevăzută de art. 4 pct. 11 din GDPR, conform căruia, consimțământul la prelucrarea datelor cu caracter personal va reprezenta orice manifestare de voință liberă, specifică, informată și lipsită de ambiguitate a subiectului de date prin care acesta acceptă, printr-o declarație sau printr-o acțiune fără echivoc, ca datele cu caracter personal care-l privesc să fie prelucrate. Astfel, arealul formei de consimțământ se va extinde în afara criteriilor de formă: scrisă sau electronică, similar cu criteriile prevăzute de Codul civil față de actul juridic. Totodată, caracteristica consimțământului fiind completată cu cerința de conținut de a fi: liber, specific, informat și lipsit de ambiguitate.
- Anularea procedurii de notificare care presupune înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal, reieșind din numeroasele disfuncționalități tehnice, vicii de procedură, cadrul juridic învechit și desuet. Anularea notificării, vine să fie înlocuită cu alte instrumente moderne, proporționale și adecvate regăsite în aquis-ul european, cum ar fi:
  - a) Efectuarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal, procedură care se realizează pe intern de către operatorul de date, având la bază numite criterii specifice de formă și conținut, care creionează situațiile în care urmează a fi realizată. Mai mult, această evaluare, se va efectua de sine stătător de către operatorul de date, bazându-se pe liniile directorii și suportul care va fi oferit de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, gratuit, prin mijloace ne-invazive care vor exclude procesul administrativ anevoios realizată în prezent prin notificarea și autorizarea în calitate de operator de date.
  - b) Instituirea procedurii de consultare prealabilă, are drept scop substituirea procedurii de înregistrarea/autorizare cu procedura de consultare. Beneficiul major al acestei proceduri este că CNPDCP va fi obligat, pe cazuri concrete sesizate de către solicitanți, să vină cu recomandări și consiliere scrisă, specifică, într-un limbaj ușor de înțeles, privind modul de punerea în aplicare a cerințelor de protecție a datelor cu caracter personal. Și în cazul dat, procedura va fi gratuită, fiind stabilit un termen limită în care CNPDCP va oferi poziția pe caz.

c) Enunțarea clară a sarcinilor și responsabilităților persoanei responsabile cu protecția datelor cu caracter personal. Aceste sarcini și responsabilități corespund în totalitate cu aquis-ul european privind protecția datelor cu caracter personal, ceea ce va permite accesarea pieței serviciilor Uniunii Europene în domeniul comerțului inclusiv cel electronic, dar și cel al serviciilor TIC. Includerea acestor normativități, va ajusta acele vicii de reglementare care se relevă în prezent.

d) Includerea principiului liberei circulației a datelor cu caracter personal către Spațiulul Economic European, dar și altor țări în raport cu care CNPDCP va stabili că asigură un nivel adecvat de protecția datelor. Simplificarea cerințelor privitor la transferul transfrontalier dar și în special excluderii autorizării acestor operațiuni de către CNPDCP, va facilita utilizarea instrumentelor moderne de lucru la distanță cu informația.

#### **În Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date cu caracter personal, se propune transmiterea/dezvăluirea informațiilor despre consum și facturile achitate să poate fi realizată ținându-se cont de legislația care reglementează informația cu accesibilitate limitată, care se referă nu doar la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal dar și prevederile Codului civil referitor la secretul comercial, prevederile Codului de procedură penală referitor la confidențialitatea urmăririi penale, prevederile Legii cu privire la secretul de stat în cazul datelor de consum și facturile achitate care au fost parafate ca fiind secret de stat etc.

#### **În Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune excluderea necesității obținerii consimțământului subiectului de date în procedura de formare a istoriei creditare, or, aplicarea criteriului de consimțământ este viciată și denaturează esența Legii nr. 133/2011, care prevede alte temeuri legale de prelucrare a datelor care sunt opozabile speței precum: existența unui contract la care subiectul datelor face parte (formarea istoriei creditare nu poate avea loc în afara existenței unei creanțe care este formalizată prin contract și nu consimțământul la prelucrarea datelor) iar accesarea și utilizarea datelor din istoria creditară are la bază interesul legitim al operatorului (al entității care verifică istoria creditară a unui anumit subiect de drept, pentru a putea stabili riscurile în ceea ce privește creditele neperformante, inclusiv evitarea restricțiilor și incompatibilităților legate de măsurile de precauție privind identificarea beneficiarului efectiv și a persoanelor expuse politic, în conformitate cu legislația din domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului).

#### **În Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune adaptarea conținutului normei ce se referă la „prezumția de consimțământ” care îngustează nejustificat aplicabilitatea regimul juridic al temeiurilor legale prevăzute de Legea nr. 133/2011, or, prin prezenta normă, legiuitorul formalizează ingerința justificată în viața privată doar din perspectiva consimțământului tacit, inclusiv, modul de retragere a acestuia, însă în mod inerent, așa cum rezultă expres din art. 5 din Legea nr. 133/2011 dar și din art. 6 din GDPR, consimțământul la prelucrarea datelor este doar unul dintre temeiurile legale care stă la baza unei prelucrări de date, în acest sens, norma propusă aduce în concordanță prevederile legii cadru privind protecția datelor cu caracter personal, care va permite coroborarea corespunzătoare a acestor principii de drept la conținutul altor legi organice precum: Legea privind protecția datelor cu caracter personal și Legea cu privire la libertatea de exprimare.

#### **În Legea nr. 1069/2000 cu privire la informatică:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune excluderea noțiunii de date cu caracter personal și datelor nominative, pentru a reduce riscul de interpretare și a restabili

sensul univoc al acestor definiții, în situațiile în care se necesită catalogarea subiectului de drept și a obiectului normei materiale aplicabile atunci când se stabilește temeiul legal la prelucrarea datelor cu caracter personal.

**În Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune completarea cu textul specific care va exclude viciul de interpretare asupra pretinsului fapt al necesității colectării consimțământului subiectului de date pentru acțiunile de verificare a autenticității și veridicității datelor beneficiarilor efectivi, inclusiv prin intermediul resurselor informaționale de stat, or prelucrarea are loc în temeiul legii și nu în bază de consimțământ.

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune, sub aspect tehnic, excluderea normelor de trimitere la Legea nr. 133/2011, care se referă la înregistrarea și autorizarea în calitate de operator de date cu caracter personal, inclusiv la aspectul transferului transfrontalier, cu oferirea criteriilor de bază de responsabilitate în cazul prelucrării datelor cu caracter personal în scopurile specifice, în special: modul de ținere a evidenței restricțiilor și procedura de repunere în drepturile restrânse ale subiecților de date.

**În Legea nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului:**

În contextul excluderii consimțământului subiectului de date, se propune delimitarea expresă a consimțământului pentru intervenția medicală și a consimțământului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, care adesea, erau confundate.

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune racordarea temeiurilor legale prevăzute de prezenta lege la temeiurile Legale prevăzute de Legea nr. 133/2011, care se referă la dezvăluirea categoriei speciale a datelor cu caracter personal, or, dezvăluirea prin transmitere poate avea loc nu doar în bază de consimțământ dar și în conformitate cu celelalte temeiuri legale: contract (de asigurări în medicină), obligație legală (procedură oficială), interes legitim (litigii în instanța de judecată etc.).

**În Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate:**

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune excluderea competențelor CNPDCP privind autorizarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal prin intermediul platformei de interoperabilitate și substituirea acestor competențe cu procedura de consultare prealabilă și realizarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal.

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune excluderea competenței CNPDCP de a examina notificări și de a emite decizii de autorizare și înregistrarea asupra prelucrării datelor cu caracter personal.

**În Codul nr. 150/2014 transporturilor rutiere:**

În prezent Codul nr.150/2014 deja este completat cu obligația de a utiliza SI e-Autorizație transport în mod exclusiv pentru toate actele permissive emise de Agenția Națională de Transport Auto. Totuși, în multe cazuri din practică se cunoaște că solicitantului i se înmânează în final anume copia pe purtător de hârtie a actului permisiv sau a extrasului care este generat de SI e-Autorizație transport, cu solicitarea de a semna în borderoul/registrul corespunzător care atestă recepționarea actului permisiv sau a extrasului de solicitant. Pentru a evita astfel de practici Codul transporturilor rutiere se completează cu prevederi care ar pune prioritate anume pe formatul electronic al actelor permissive sau a extraselor, cu unele excepții, precum și interdicția de a solicita semnătura olografă de la beneficiarul actului permisiv sau a extrasului, dacă acest act a fost solicitat și emis în formă electronică. În Legea

nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

**În Legea nr. Legii nr. 284/2004 privind comerțul electronic:**

În contextul excluderii înregistrării și autorizării în calitate de operator de date, se propune excluderea necesității afișării numărului de înregistrare în calitate de operator de date cu caracter personal.

### ***5. Fundamentarea economico-financiară***

Luând în calcul că marea majoritate a autorităților și instituțiilor publice deja sunt în posesia semnăturilor electronice, obligația prevăzută în proiect de a utiliza aceste semnături și de a circula pe larg documentele emise în format electronic, precum și cea de a pune în aplicare mijloacele de comunicare electronică disponibile nu presupune cheltuieli suplimentare din bugetul public național.

Autoritățile și instituțiile care pînă în prezent nu au implementat procesele de comunicare prin mijloace electronice, vor fi obligate să depună un efort suplimentar pentru a accelera procesul de implementare a documentului electronic și digitalizarea proceselor interne, în limita resurselor financiare disponibile.

Totodată proiectul de lege, în partea ce ține de datele cu caracter personal, vine să amelioreze povara bugetară suportată în legătură cu:

- ținerea Registrului de evidență al operatorilor de date cu caracter personal (suport hardware și software) – prin lichidarea acestuia;
- reeșalonarea resursei administrative ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal sub aspect al sarcinilor și atribuțiilor Direcției responsabile de ținerea Registrului de evidență al operatorilor de date cu caracter personal.

Totodată, se așteaptă că în urma aprobării proiectului costurile legate de înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, precum și costurile angajatorilor/salariaților ce țin de semnarea olografă a documentelor aferente raporturilor de muncă, se vor reduce pentru solicitanții serviciilor respective.

### ***6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare***

Proiectul nu presupune modificarea altor acte legislative în mod complementar. Totuși, Guvernul va trebui să ajusteze actele sale normative, care vin să pună în aplicare legile propuse pentru modificare în cadrul proiectului, precum și autoritățile/instituțiile publice își vor ajusta documentele procedurale interne (instrucțiunile) pentru a se racorda la prevederile proiectului în cauză.

Se propune, prin excepție de la prevederile generale din Legea nr.100/2017, ca prezenta lege să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, luând în calcul situația pandemică, restricțiile de comunicare și interacțiune și necesitatea stringentă de a facilita interacțiunea cât mai eficientă între autorități/instituții publice și persoane. În același timp, proiectul de lege nu vine cu modificări radicale și complexe care ar necesita timp pentru studiere și aplicare, fiind de fapt reiterate și implementate prevederile existente în legislația care reglementează documentul electronic și semnătura electronică.

### ***7. Avizarea și consultarea publică a proiectului***

Proiectul inițial a fost discutat public în ședința din 12 octombrie 2020.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului este plasat pe pagina web a Cancelariei de stat ([www.particip.gov.md](http://www.particip.gov.md)) și pe pagina web oficială a MEI ([www.mei.gov.md](http://www.mei.gov.md)), în compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Anunțuri privind inițierea elaborării deciziei”.

Ulterior, proiectul de hotărâre urmează a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu procedura stabilită prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008.

**8. Constatările expertizei anticorupție**

-

**9. Constatările expertizei de compatibilitate**

-

**10. Constatările expertizei juridice**

-

**11. Constatările altor expertize**

Analiza Impactului la proiect este elaborată și audiată în Comisia AI din 13.10.2020

**Ministru**

**Serghei RAILEAN**

